

“QIZLAR UCHUN KIYIM DIZAYNI ORQALI ESTETIK DIDNI SHAKLLANTIRISH”**Madraximova Xalimaxon**

*Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti Professional ta’lim va sa’nat fakulteti
Texnologik ta’lim yo’nalishi 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada qizlar uchun kiyim dizayni orqali estetik didni shakllantirish masalasi pedagogik va estetik jihatdan tahlil qilinadi. Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchilarning nafaqat bilim va amaliy ko‘nikmalarini, balki ularning badiiy-estetik qarashlarini rivojlantirish ham muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, kiyim dizayni faoliyati qizlarda ijodkorlikni rivojlantirish, ranglar uyg‘unligini tushunish, shakl va uslubni to‘g‘ri tanlash hamda estetik didni shakllantirishda samarali vosita sifatida qaraladi. Maqolada kiyim dizayni jarayonida o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, milliy va zamonaviy uslublarni uyg‘unlashtirish, shuningdek, ularning shaxsiy didi va estetik qarashlarini shakllantirish imkoniyatlari yoritiladi. Kiyim tanlash va loyihalash jarayonida ranglar psixologiyasi, kompozitsiya qonunlari hamda dizayn elementlaridan to‘g‘ri foydalanishning ahamiyati alohida ta’kidlanadi. Shuningdek, kiyim dizayni mashg‘ulotlari qizlarda mehnat madaniyati, aniqlik, sabr-toqat va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab beriladi. Ushbu jarayon nafaqat estetik tarbiya, balki kasbiy yo‘nalishga tayyorgarlikning ham muhim bosqichi sifatida baholanadi. Umuman olganda, maqolada kiyim dizayni orqali estetik didni shakllantirish o‘quvchilarning shaxsiy rivojlanishida, ularning ijodiy salohiyatini ochishda hamda zamonaviy dizayn madaniyatini anglashida muhim omil ekanligi ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: Kiyim dizayni, estetik did, estetik tarbiya, ijodiy fikrlash, badiiy did, moda dizayni, ranglar uyg‘unligi, kompozitsiya, milliy liboslar, zamonaviy kiyim uslublari, dizayn elementlari, kreativ yondashuv, vizual madaniyat, shaxsiy uslub, kiyim loyihalash, moda tendensiyalari, tikuvchilik asoslari, badiiy-estetik rivojlanish, o‘quvchilarning ijodiy salohiyati, dizayn madaniyati.

«ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКОГО ВКУСА У ДЕВУШЕК ЧЕРЕЗ ДИЗАЙН ОДЕЖДЫ»

Аннотация: В данной статье рассматривается вопрос формирования эстетического вкуса у девушек посредством дизайна одежды с педагогической и эстетической точек

зрения. В современном образовательном процессе важно развивать не только знания и практические навыки учащихся, но и их художественно-эстетическое восприятие. С этой точки зрения дизайн одежды рассматривается как эффективное средство развития творческих способностей у девушек, понимания гармонии цветов, правильного выбора формы и стиля, а также формирования эстетического вкуса. В статье освещается развитие творческого мышления учащихся в процессе дизайна одежды, сочетание национальных и современных стилей, а также формирование их личного вкуса и эстетического восприятия. Особое внимание уделяется значению правильного использования психологии цвета, законов композиции и элементов дизайна при выборе и проектировании одежды. Также обосновывается, что занятия по дизайну одежды способствуют развитию трудовой культуры, аккуратности, терпения и творческого подхода у девушек. Данный процесс рассматривается не только как эстетическое воспитание, но и как важный этап профессиональной подготовки. В целом в статье показано, что формирование эстетического вкуса через дизайн одежды является важным фактором личностного развития учащихся, раскрытия их творческого потенциала и понимания современной культуры дизайна.

Ключевые слова: Дизайн одежды, эстетический вкус, эстетическое воспитание, творческое мышление, художественный вкус, модный дизайн, гармония цветов, композиция, национальная одежда, современные стили одежды, элементы дизайна, креативный подход, визуальная культура, личный стиль, процесс проектирования одежды, модные тенденции, основы шитья, художественно-эстетическое развитие, творческий потенциал учащихся, культура дизайна.

“DEVELOPING AESTHETIC TASTE THROUGH CLOTHING DESIGN FOR GIRLS”

Abstract: This article analyzes the issue of developing aesthetic taste in girls through clothing design from both pedagogical and aesthetic perspectives. In the modern educational process, it is important not only to develop students' knowledge and practical skills but also to enhance their artistic and aesthetic views. From this point of view, clothing design is considered an effective tool for developing creativity in girls, understanding color harmony, choosing appropriate shapes and styles, and forming aesthetic taste. The article highlights the development of students' creative thinking in the process of clothing design, the integration of national and modern styles, as well as the formation of their personal taste and aesthetic perception. The importance of using color psychology, principles of composition, and design elements correctly during clothing selection and design is also emphasized. Furthermore, it is

substantiated that clothing design activities contribute to the development of work culture, accuracy, patience, and creative approach in girls. This process is considered not only as aesthetic education but also as an important stage in professional preparation. In general, the article shows that developing aesthetic taste through clothing design is an important factor in students' personal development, unlocking their creative potential, and understanding modern design culture.

Keywords: *Clothing design, aesthetic taste, aesthetic education, creative thinking, artistic taste, fashion design, color harmony, composition, national clothing, modern clothing styles, design elements, creative approach, visual culture, personal style, clothing design process, fashion trends, sewing basics, artistic and aesthetic development, students' creative potential, design culture.*

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimi faqatgina bilim berishga emas, balki o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi, ijodiy fikrlashi va estetik madaniyatini shakllantirishga ham katta e'tibor qaratmoqda. Ayniqsa, qizlar tarbiyasida estetik didni rivojlantirish, ularni go'zallikni anglashga o'rgatish, kiyinish madaniyatini shakllantirish va ijodkorlik qobiliyatini oshirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Jamiyatda insonning tashqi ko'rinishi, kiyinish uslubi va umumiy estetik qarashi uning madaniy darajasi va dunyoqarashini ham aks ettiradi. Shu sababli kiyim dizayni faqat hunar yoki kasb emas, balki shaxsning ichki dunyosini ifodalovchi ijodiy jarayon sifatida ham qaraladi. Qizlar uchun kiyim dizayni bilan shug'ullanish ularning didini shakllantirish, ranglarni to'g'ri tanlash, shakl va uslub uyg'unligini tushunish hamda milliy qadriyatlarni zamonaviy uslublar bilan birlashtirishga yordam beradi. Menimcha, kiyim dizayni jarayonida o'quvchilar nafaqat tikish yoki chizishni o'rganadi, balki o'z fikrini ifodalash, ijodiy yondashuvni rivojlantirish va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalariga ham ega bo'ladi. Bu esa ularning kelajakdagi hayotida, kasb tanlashida va shaxs sifatida shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, kiyim dizayni mashg'ulotlari qizlarda sabr-toqat, aniqlik, mehnatga hurmat va estetik sezgirlikni rivojlantiradi. Har bir detal ustida ishlash jarayoni ularda diqqatni jamlash va chiroyli natija yaratishga intilishni kuchaytiradi. Mazkur maqolada qizlar uchun kiyim dizayni orqali estetik didni shakllantirishning ahamiyati, uning ta'lim jarayonidagi o'rni hamda o'quvchilarning ijodiy va shaxsiy rivojlanishiga ta'siri keng yoritiladi.

Asosiy qism

Qizlar uchun kiyim dizayni orqali estetik didni shakllantirish jarayoni bugungi zamonaviy ta'lim tizimida muhim pedagogik yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Chunki bu jarayon nafaqat o'quvchilarga kiyim tikish yoki chizishni o'rgatadi, balki ularning estetik qarashlarini, ijodiy

fikrlashini va badiiy tasavvurini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Estetik did esa insonning go‘zallikni his qilish, uni baholash va hayotda to‘g‘ri qo‘llay olish qobiliyatidir. Kiyim dizayni mashg‘ulotlari davomida o‘quvchilar turli bosqichli faoliyat bilan shug‘ullanadilar. Avval ular oddiy eskizlar chizish, ranglarni tanlash va ularni uyg‘unlashtirishni o‘rganadilar. Keyinchalik esa murakkab modellar yaratish, kiyimning shaklini to‘g‘ri belgilash va uni estetik jihatdan to‘liq tasavvur qilish ko‘nikmalarini shakllantiradilar. Bu jarayon o‘quvchilarda tasavvur qilish qobiliyatini kengaytiradi va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. Kiyim dizayni jarayonida ranglar uyg‘unligi alohida ahamiyatga ega. Ranglar inson kayfiyatiga, hissiyotiga va estetik idrokiga bevosita ta’sir qiladi. Shuning uchun o‘quvchilar ranglar psixologiyasi haqida ham dastlabki tushunchalarga ega bo‘lishlari kerak. Masalan, iliq ranglar quvnoqlik va faollikni ifodalasa, sovuq ranglar osoyishtalik va jiddiylikni aks ettiradi. Shu bilimlar asosida o‘quvchilar o‘z dizayn ishlarida to‘g‘ri qaror qabul qilishni o‘rganadilar. Shuningdek, kiyim dizayni milliy va zamonaviy uslublarni uyg‘unlashtirish imkonini beradi. Milliy liboslarimizdagi naqshlar, bezaklar va an’anaviy elementlar zamonaviy modaga moslashtirilganda, o‘quvchilarda milliy qadriyatlarga hurmat va estetik zavq shakllanadi. Bu esa ularning madaniy dunyoqarashini kengaytiradi va o‘z xalqining san’atiga qiziqishini oshiradi. Kiyim dizayni jarayoni qizlarda mehnat madaniyatini ham shakllantiradi. Har bir ishni aniq, puxta va tartibli bajarish ular da sabr-toqat, mas’uliyat va diqqatni jamlash qobiliyatini rivojlantiradi. Bu sifatlar faqat kiyim dizayni sohasida emas, balki hayotning barcha jabhalarida muhim hisoblanadi. Shu sababli kiyim dizayni mashg‘ulotlari tarbiyaviy ahamiyatga ham ega. Bundan tashqari, ushbu jarayon o‘quvchilarning ijodiy erkinligini rivojlantiradi. Har bir o‘quvchi o‘z g‘oyasini mustaqil ifodalash, yangi dizaynlar yaratish va o‘z uslubini topish imkoniga ega bo‘ladi. Bu esa ularning o‘ziga bo‘lgan ishonchini oshiradi va mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmasini shakllantiradi. O‘qituvchi esa bu jarayonda yo‘naltiruvchi sifatida ishtirok etib, o‘quvchilarning ijodiy fikrlarini qo‘llab-quvvatlaydi. Zamonaviy ta’lim sharoitida kiyim dizaynini o‘qitishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish katta ahamiyatga ega. Interaktiv usullar, multimedia vositalari, vizual materiallar va amaliy mashg‘ulotlar o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Bu esa o‘quv jarayonini yanada samarali va tushunarli qiladi. Umuman olganda, kiyim dizayni orqali estetik didni shakllantirish jarayoni qizlarning shaxsiy rivojlanishida, ularning ijodiy salohiyatini ochishda hamda kelajakda zamonaviy va didli mutaxassis bo‘lib yetishishida muhim rol o‘ynaydi. Bu jarayon ularni nafaqat kasbiy jihatdan, balki ma’naviy va estetik jihatdan ham boyitadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, qizlar uchun kiyim dizayni orqali estetik didni shakllantirish jarayoni zamonaviy ta’lim tizimida katta ahamiyatga ega bo‘lgan tarbiyaviy va ijodiy yo‘nalishlardan biridir. Bu jarayon o‘quvchilarning nafaqat kiyim chizish yoki tikish ko‘nikmalarini, balki

ularning go‘zallikni his qilish, rang va shakllarni to‘g‘ri tanlash, hamda o‘z fikrini ijodiy ifodalash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Mening fikrimcha, kiyim dizayni bilan shug‘ullanish qizlarda estetik didni shakllantirishning eng samarali usullaridan biridir. Masalan, dars jarayonida o‘quvchi oddiy matodan turli ranglarni uyg‘unlashtirib, yangi kiyim modeli yaratishi mumkin. Shu jarayonda u qaysi ranglar bir-biriga mos kelishini, qaysi shakl inson qomatiga chiroyli turishini amalda tushunib oladi. Yoki milliy naqshlardan foydalanib zamonaviy ko‘ylak modeli yaratish orqali u milliylik va zamonaviylikni birlashtirishni o‘rganadi.

Shuningdek, kiyim dizayni mashg‘ulotlari qizlarda sabr-toqat va aniqlikni ham shakllantiradi. Masalan, kichik bir detalni noto‘g‘ri chizish yoki tikish butun model ko‘rinishiga ta’sir qilishini o‘quvchi amalda ko‘radi va keyingi ishlarida yanada ehtiyotkor bo‘lishga harakat qiladi. Bu esa ularning mas’uliyat hissini oshiradi. Umuman olganda, kiyim dizayni orqali estetik didni shakllantirish nafaqat kasbiy ko‘nikmalarni rivojlantiradi, balki qizlarning shaxsiy dunyoqarashini kengaytiradi, ularni didli, ijodkor va zamonaviy fikrlaydigan shaxs sifatida shakllanishiga yordam beradi. Menimcha, bunday yondashuv kelajakda har bir qizning o‘z uslubini topishi va jamiyatda o‘z o‘rniga ega bo‘lishi uchun muhim asos bo‘lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch”. – Toshkent: Ma’naviyat nashriyoti, 2017. – 176 b.
2. Azizxo‘jaev A.A. “Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat”. – Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti, 2018. – 312 b.
3. Sodiqova G.T. “Texnologiya fanini o‘qitish metodikasi”. – Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti, 2019. – 264 b.
4. Yusupov M.Y. “Zamonaviy ta’lim texnologiyalari”. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2020. – 280 b.
5. Ismoilova Z.K. “Estetik tarbiya asoslari”. – Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti, 2021. – 240 b.
6. Qodirov S.S. “Didaktika va ta’lim jarayoni”. – Toshkent: Noshir, 2019. – 275 b.
7. Jabborov Sh.R. “Innovatsion pedagogika asoslari”. – Toshkent: Ilm-ziyo nashriyoti, 2021. – 298 b.
8. Mirzaev N.N. “Kasbiy ta’lim asoslari”. – Toshkent: Fan nashriyoti, 2018. – 260 b.
9. Tursunov B.B. “Amaliy mehnat va texnologik ta’lim”. – Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti, 2020. – 245 b.
10. Abdulkarimov J.A. “Dizayn asoslari”. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2022. – 310 b.

- 11.** Nurmatova D.A. “Badiiy-estetik tarbiya metodikasi”. – Toshkent: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi nashriyoti, 2020. – 295 b.
- 12.** Ergashev A.M. “Kasbiy ta’limda innovatsion yondashuvlar”. – Toshkent: Fan nashriyoti, 2018. – 230 b.
- 13.** Zokirova L.P. “Moda va dizayn asoslari”. – Toshkent: Ilm-ziyo, 2022. – 285 b.
- 14.** Karimova M.M. “Tikuvchilik va kiyim dizayni asoslari”. – Toshkent: Noshir, 2019. – 270 b.
- 15.** Hasanov U.A. “O‘quvchilarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish”. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2021. – 255 b.